
BRAIN DEATH

A New Look at the 21st century Debate

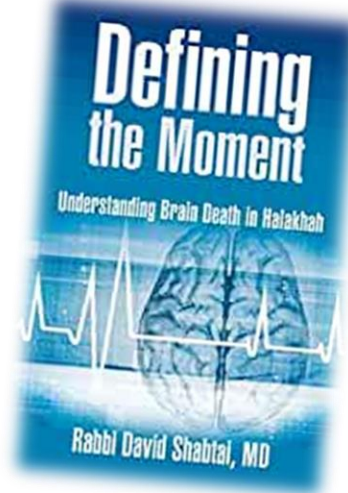
The Weekly
TORAH
C**?**NTRO**?**VERSY

DECEMBER 12, 2021
YU TORAH MITZION KOLLEL

פ' ויחי תשפ"ב

THE CONTROVERSY

4. בהסתמך על יסודות הגמ' ביומא (פה) ופסק החת"ס חיו"ד סי' שלח, נקבע המות על פי ההלכה בהפסקת הנשימה (וראה שו"ת אגרות משה חלק יו"ד ח"ג סי' קלב). לכן יש לוודא שהנשימה פסקה לחלוטין באופן שלא תחזור עוד. אם ניתן לקבוע על ידי הוכחות המוחי יילו, כולל גזע המוח שהוא הוא המפעיל את הנשימה העצמית באדם.

רבנות הראשית לישראל אי' חשון תשמ"ז

חוק מוות מוחי-נשימתי, התשס"ח-2008

שמות קודמים: <https://main.knesset.gov.il/Activity/Legislation/Laws/Pages/LawBill.aspx?t=lawsuggestionssearch&lawitemid=242960>

הכנסת: השבע-עשרה	סוג הצ"ח: פרטית	מספר הצ"ח: 2895/17 פ/	סטטוס: התקבלה בקריאה שלישית
---------------------	--------------------	--------------------------	--------------------------------

- ◀ הוועדה המטפלת: ועדת העבודה, הרווחה והבריאות
- ◀ חברי הכנסת היוזמים: עתניאל שנלר
- ◀ פרסום ברשומות: הצ"ח הכנסת (מתשס"ג 10/2002) - 198 ספר החוקים 2144, עמ' 406, מיום 31/03/2008

RCA paper:

Halachic Issues in the Determination of Death and in Organ Transplantation

Including an Evaluation of the Neurological "Brain Death" Standard

Sivan 5770 – June 2010

SOURCES

משנה, תלמוד בבלי יומא פג., פה. (1)

תנו רבנן עד היכן הוא בודק
עד חוטמו ויש אומרים עד לבו בודק ומוצא
עליונים מתים לא יאמר כבר מתו התחתונים
מעשה היה ומוצאו עליונים מתים ותחתונים
חיים נימא הני תנאי כי הני תנאי דתנאי^א מהיכן
הולד נוצר מראשו שנאמר^ב ממעי אמי אתה
נזי ואומר^ג גוי נזך והשליכי אבא שאול
אומר מטיבורו ומשלח שרשו איך ואיך
אפילו תימא אבא שאול עד כאן לא קא אמר
אבא שאול התם אלא לענין יצירה דכל מדי
מבציעתיה מיתצר אבל לענין פקוח נפש
אפי' אבא שאול מדי דעיקר חיותא באפיה
הוא דכתיב^ד כל אשר נשמת רוח חיים באפיו
אמר רב פפא מחלוקת ממטה למעלה אבל
ממעלה למטה כיון דבודק ליה עד חוטמו שוב
אינו צריך דכתיב כל אשר נשמת רוח חיים
באפיו^ה וכבר היה ר' ישמעאל ורבי עקיבא

מי שגנף עליו מפלת, ספק הוא
 שם ספק אינו שם, ספק חי ספק
 מת, ספק נכרי ספק ישראל,
 מפקחין עליו את הגל. מצאוהו
 חי, מפקחין עליו. ואם מת,
 נניחוהו

רש"י שם (2)

דנשרי הא מקמי הך: עד היכן הוא
 בודק. אם דומה למת שליו מדי
 ליבריו עד היכן הוא מפקח לדעת
 האמת: עד חוטמו. ואם אין חיות
 בחוטמו שליו מוליך רוח ודלו מה
 וימחוק: הכי גרסינן אמר רב פפא

משנה מסכת אהלות פרק א משנה ו (3)

**אדם אינו מטמא עד שתצא נפשו ואפי' מגריד ואפי' גוסס זוקק ליבום ופוסר מן היבום מאכיל
 בתרומה ופוסל בתרומה וכן בהמה וחיה אינן מטמאין עד שתצא נפשם הותזו ראשיהם אף על
 פי שמפרכסין טמאין כגון זנב של לסאה שריא מפרכת**

שו"ת חתם סופר חלק ב (יורה דעה) סימן שלח (4)

אבל כל שאחר שמוטל כאבן דומם ואין בו שום דפיקה ואם אח"כ בטל הנשימה אין לנו אלא
 דברי תורתנו הקדושה שהוא מת ולא ילינו אותו והמטמא לו אם הוא כהן לוקה אחר ההתראה

A NEW LOOK

(5) RAMBAM, MOREH NEVUCHIM 3:51

ודע בני שאתה כל עוד שתתעסק בחכמות הלימודים ובמלאכת ההגיון אתה מכת המתהלכים סביב הבית לבקש השער - כמו שאמרו 'ז"ל' על צד המשל "עדין בן זומא מבחוץ". וכשתבין העיניים הטבעיים כבר נכנסת בפרוזדור הבית וכשתשלים הטבעיות ותבין האלוקיות כבר נכנסת עם המלך 'אל החצר הפנימית' ואתה עמו בבית אחד - וזאת היא מדרגת החכמים והם חלוקי השלמות. אבל מי שישים כל מחשבתו אחר שלמותו באלוקיות והוא נוטה כולו אל האלוה ית' והוא מפנה מחשבתו מזולתו וישים פעולות שכלו כולם בבחינת הנמצאות ללמוד מהם ראייה על האלוה ית' לדעת הנהגתו אותם על אי זה צד אפשר שתהיה - הם אשר באו אל בית המלך - וזאת היא מדרגת הנביאים. יש מהם מי שהגיע מרוב השגתו ופנותו מחשבתו מכל דבר זולתי האלוה ית' עד שנאמר בו "ויהי שם עם יי" - וישאל ויענה וידבר וידובר עמו במעמד ההוא המקודש; ומרוב שמחתו במה שהשיג "לחם לא אכל ומים לא שתה" - כי התחזק השכל עד שנתבטל כל כח עב שבגוף - רצוני לומר מיני חוש המישוש

My son, so long as you are engaged in studying the Mathematical Sciences and Logic, you belong to those who go round about the palace in search of the gate. Thus our Sages figuratively use the phrase: "Ben-zoma is still outside." When you understand Physics, you have entered the hall; and when, after completing the study of Natural Philosophy, you master Metaphysics, you have entered the innermost court, and are with the king in the same palace. You have attained the degree of the wise men, who include men of different grades of perfection. There are some who direct all their mind toward the attainment of perfection in Metaphysics, devote themselves entirely to God, exclude from their thought every other thing, and employ all their intellectual faculties in the study of the Universe, in order to derive therefrom a proof for the existence of God, and to learn in every possible way how God rules all things; they form the class of those who have entered the palace, namely, the class of prophets. One of these has attained so much knowledge, and has concentrated his thoughts to such an extent in the idea of God, that it could be said of him, "And he was with the Lord forty days," etc. ([Exod. 34:28](#)); during that holy communion he could ask Him, answer Him, speak to Him, and be addressed by Him, enjoying beatitude in that which he had obtained to such a degree that "he did neither eat bread nor drink water" (ibid.); his intellectual energy was so predominant that all coarser functions of the body, especially those connected with the sense of touch, were in abeyance.

(6) תלמוד בבלי סנהדרין קו :

אמר רבא רבותא למבעי בעיי' בשני דרב יהודה כולי תנויי בנויקין ואנן קא מתנינן טובא בעוקצין וכי הוה מטי רב יהודה א"אשה שכובשת ירק בקדירה ואמרי לה "יזיתים שכבשן במרפיהן טהורים אמר הויות דרב ושמואל קא חזינא הכא ואנן קא מתנינן בעוקצין תלת סרי מתיבתא ורב יהודה שלוף מסאני ואתא מטרא ואנן צוחינן וליכא דמשגח בן אלא הקב"ה ליבא בעי דכתיב "וה' יראה ללכב

(7) מראית העין (חיד"א) שם

דרך קו: ארא הקב"ה לכא' כעיוכו'. דהלכ
 נולך באברים ועיקר העבודה
 לה' כלב. והנה רבים שט' והם מהנחונים ואומרים
 דחמנא לכא בעי. ומסוניא זו מיכת דהדרכא יש
 להנטער מאר על זה דהרי רכא גדול הרור דהלכתא
 כויתיה יהיה מתני תליסר מתיכתא כעיוקין והיה
 אומר דרכ יהודה כי שליךחד מסאנא אחי מטרא ואינהו
 צוחי ולית דמוסנח ונתן טעם דרחמנא לכא בעי ודכ
 יהודה לבו שלם לעבודה ה' מוסא' כ אינהו ח' וזה
 מענותנותו. הא מיהא למרנו דהא מילהא דרחמנא
 לכא בעי הוא דכר חמור מאד לעבוד ה' כלב שלם כלו
 קום פנים כלל. ומה שאומרים העולם שני כריאה כי

דרשות בית ישי, מאמר המח והלב (8)

ב), קוב"ה ליבא בעי. ואע"פ שגם בגמ' וגם בזוהר
 איתא, שהראש הוא מלך על כל האיברים (גמ' שבת ס"א
 א, והובא במ"ב ס"י ב' סק"ז), וכמו"כ בזוהר איתא, מוחא
 איהו שליט ורכיב על ליבא. אבל לא מפני כך נאמר,
 שהמח הוא התכלית. שהרי גם במלך ועם, אע"פ
 שהמלך נכבד מכל העם ומושל עליהם, לא מפני כך
 נאמר, שהוא התכלית, אלא העם הוא התכלית. תדע,
 שאין אומרים באו ונעשה עם לצורך המלך, אלא
 אומרים באו ונמנה מלך לצורך העם².

Scanned with CamScanner

והיינו, כי ב' האיברים שבאדם, המח והלב, הם בחינת
 מלך וכהן, המח הוא מלך כמש"נ. ואילו הלב הוא הכהן
 שבאדם. אכן תפקידו של המלך להיות מושל ומפקח על הלב,
 שכדברי הזוהר בכמה מקומות לכא הוא "נור דליק". והרי זה
 תפקידו של המלך להיות עוצר, כמשא"כ (שי"א ט' י"ח) "זה
 יעצור בעמי".

ובספרי פרשת ברכה, עה"פ (ל"ג ב) "אש דת למר". אלמלא
 דת ניתנה עמה אין אדם יכול לעמוד בה. פי', שיש ב' בחינות
 בתורה, בחינת אש, שזה חלקו של הלב "לבא נור דליק".
 ובחינת דת, שזה חלקו של המח, שהוא המלך העוצר בעד
 התרגשות הלב. שסערת רגשות ללא הכוונה, נזק כל ישוער
 עלול לצאת ממנה. וזה שאמרו, שאלמלא דת שבה אין אדם
 יכול לעמוד בה מפני אש שבה, ודליק.

Scanned with CamScanner

שפת אמת בראשית פרשת ויגש שנה תר"ס (9)

דהנה עיקר עבודת האדם הוא בלב ובמוח. תפלה בלב. ולעברו בכל לבבכם איזהו עבודה שבלב זו תפלה. כי יש ב' לבבות לב חכם ולב כסיל. לכן צריכין עבודה בלב כדאיתא לב בנפש כמלך במלחמה והוא עבודת ימי המעשה ועי"ז כ' לב יודע מרת נפשו. וצריכין לעבוד למתק זה המרירות. יודע כמ"ש בזה"ק פי' יודעי תרועה מתברין ההוא תרועה. וזה הי' בחי' יהודה בכלל ישראל. מלך במלחמה בחי' הלב. ויוסף הוא בחי' המוח בחי' גאולה. כי עיקר הגאולה בנפש. כשהנשמה והמוחין מאירין לאדם ואז שקמה מלחמת הלב ונעשה לב אחד

שם משמאל בראשית פרשת ויגש שנה תרע"ג (10)

והנה מוח ולב הם שני מלכים שבאדם. המוח הוא מלך אשר על פיו יצאו ועל פיו יבואו כל אברי האדם. והלב הוא מלך שממנו תוצאות ומקור החיים. ובאשר המוח הוא שכלי ע"כ איננו כ"כ בעל שינוי, וע"כ מצינו ביוסף שהוא במדרגת המוח הוא יוסף הרועה את צאן אביו הוא יוסף שנשבה לבין הגוים הוא יוסף שנעשה מלך ועומד בצדקו, וכל השינויים לא פעלו עליו להשתנות ממהותו ונקרא איתן שהוא חוזק כדכתיב (בראשית מ"ט) ותשב באיתן קשתו. אבל הלב הוא מתפעל ומקבל שינוי [ובמדרש קהלת (סוף פ' א') מונה והולך שינויי הלב עד ששים לפי גירסא דווקנית שם עיין שם, והיינו שידוע שמספר ששים בדברי חכמז"ל הוא מספר הריבוי, כי ששה הוא ששה קצוות ועשרה הוא מספר הכלל כמו שכתב מהר"ל ז"ל בכמה מקומות], אבל קלקלתו זו תקנתו שהוא מתפעל ונכנע ועושה תשובה ואינו עומד בדבר רע, וזוהי מדתו של יהודה שכתוב בו (שם ל"ח) וירד יהודה מאת אחיו שפירשו ז"ל שירד ממעלתו אחרי שנלקח יוסף שהוא צדיק יסוד עולם המשפיע עליו, וזוהי תקנתו שנכנע יהודה במעשה תמר. והנה המוח והלב צריכין זה לזה, המוח צריך ללב לקבל ממנו טבע ההכנעה במקום שצריך להיות נכנע להש"י או למי שגדול ממנו ולהתפעל ולעשות תשובה אם אירע קלקול על ידו ולהיות מודה על האמת, והלב צריך למוח לקבל ממנו טבע החיזוק שלא ירך לבבו ולא יתפעל ולא יתבייש מפני המלעגים עליו, וכל הרוחות שבעולם לא יזיזוהו ממקומו

DEATH

אורות הקודש כרך ב' החיות העולמית (11)

השחרור מיראת המות

מא

יראת המות היא מחלת האדם הכללית. הבאה

בעקב החטא. החטא יצר את המות, והתשובה היא התרופה

האחת להכחיד אותו מן העולם.

Scanned with CamScanner